

jo fuldstændigere jo friere, og jo
og fuldstændigere, jo forskiælli-
der eens Benævnelse, i een Form,
agelighedens Skyld? Men det er
stues og tilstuds. For Skønhe-
det mindste kan Skønheden ikke
enfra. Altsaa vel for Beqvemme-
an noget være ubeqvemmere og
oe i lige Huse, og have Nød med
e Beqvemhed og Nytte ikke langt
e Midler? Tvang er det! Menne-
eller boe i lige Rad uden Tvang!
m, for at faae dem i lige Linie en-
spitaler (hvor de ligge i Rad) eller
ld, overalt vilde boe? end sige boe
ornuften siger *Nei*! Kun det, der
le *Ja*. Der gives kun een eeneste
ligen og fornuftigen kunne for-
er med større eller mindre, tyde-
skrevne *Lov*. Men det er i egent-
er rund! Enhver anden er for lille,
Hovederne! Enhver anden er tre-

saattet rette sig efter een Eenestes
d, og saa videre. Denne Forestil-
smens Befalinger i *Lapidarstil*.
Huus og Hiem behandlede som
ting – og ærgrer sig, hvis man har
Der fattes Manheim til fuldkom-
ie intet uden en – *Nationaldragt*.
Tid jeg har opholdt mig her, alle-
r begyndt temmelig at kante sig.
de Vinternætter til Iis. Hvorledes
andig ere og blive her? Jeg gyser
eneste Trøst, er at de ventelig til-
paa Landet, hvis overordentlige,
entlig gjør det got igien, og smel-

tige Befæstning at Churfyrsterne
ilde disciplinere sine Borgere; thi
n ordentlige Besætning, omtrent
ller Indvaanere af Mandkiønnet.

ADAM OEHLenschLÄGER (1779-1850)

Guldhornene

- 1 De higer og søger
i gamle Böger,
i oplukte Höie
med speidende Öie,
paa Sværd og Skiolde
i muldne Volde,
paa Runestene
blandt smuldnede Bene.
- 2 Oldtids Bedrifter
anede trylle;
men i Mûlm de sig hylle,
de gamle Skrifter.
Blikket stirrer,
sig Tanken forvirrer.
I Taage de famle.
- 3 „I gamle gamle
hensvundne Dage!
da det straalte i Norden,
da Himlen var paa Jorden,
giv et Glimt tilbage!”
- 4 Skyen suser,
Natten bruser,
Gravhöien sukker,
Rosen sig lukker.
De övre Regioner
toner!
De sig möde, de sig möde,
de forklarede Höie,
kampfarvede, röde,
med Stierneglands i Öie.
- 5 „I som raver i blinde,
skal finde
et ældgammelt Minde,
der skal komme og svinde!
Dets gyldne Sider
skal Præget bære
af de ældste Tider.
Af det kan I lære.
Med andagtsfuld Ære
I vor Gave belønne.
- 6 Det skönneste Skönnæ,
en Möe
skal Helligdommen finde!”
Saa synge de og svinde.
Lufttonerne döe!
- 7 Hrymfaxe den sorte
puster og dukker
og i Havet sig begraver.
Morgenens Porte
Delling oplukker,
og Skinfaxe traver
i straalende Lue
paa Himlens Bue.
- 8 Og Fuglene synge.
Dugperler bade
Blomsterblade,
som Vindene gynges.
Og med svævende Fied
en Möe hendandser
til Marken afsted.
Violer hende krandses.

Adam Oehlenschläger 255

trykt første gang 1803

- 9 Hendes Rosenkind brænder,
hun har Lilliehænder.
Let som en Hind
med muntert Sind,
hun svæver og smiler;
og som hun iler
og paa Elskov grubler –
hun snubler!
og stirrer og skuer
gyldne Luer,
og rødmer og bæver
og zittrende hæver
med undrende Aand,
af sorten Muld,
med sneehvide Haand,
det røde Guld.
- 10 En sagte Torden
dundrer!
Hele Norden
undrer!
- 11 Og hen de stimle
i store Vrimle,
og grave og søge
Skatten at forøge.
Men intet Guld!
Deres Haab har bedraget.
De see kun det Muld,
hvoraf de er taget.

Et Sekel svinder!!
- 12 Over Klippetinder
det atter bruser.
Stormenes Sluser
bryde med Vælde.
Over Norges Fielde
til Danmarks Dale
i Skyernes Sale,
de forklarede Gamle
sig atter samle.
- 13 „For de sieldne Faae
som vor Gave forstaae,
som ei Jordlænker binde,
men hvis Siele sig hæve
til det Eviges Tinde,
som ane det Höie
i Naturens Öie,
som tilbedende bæve
for Guddommens Straaler,
i Sole, i Violer,
i det Mindste, i det Største,
som brændende törste
efter Livets Liv,
som – o store Aand
for de svundne Tider!
see dit Guddomsblik
paa Helligdommens Sider,
for *dem* lyder atter vort Bliv!
Naturens Sön,
ukiendt i Lön,
men som sine Fædre
kraftig og stor,
dyrkende sin Jord,
ham vil vi hædre,
han skal *atter* finde!“
Saa synge de og svinde.
- 14 Hrymfaxe den sorte
puster og dukker,
og i Havet sig begraver.
Morgenens Porte
Delling oplukker,
og Skinfaxe travers
i straalende Lue,
paa Himlens Bue.
- 15 Ved lune Skov
Öxnene trække
den tunge Plov,
over sorten Dække.

de sieldne Faae
 vor Gave forstaae,
 ei Jordlænker binde,
 hvis Siele sig hæve
 t Eviges Tinde,
 ane det Höie
 urens Öie,
 tilbedende bæve
 uddommens Straaler,
 i Violer,
 Mindste, i det Störste,
 brændende törste
 Livets Liv,
 - o store Aand
 svundne Tider!
 it Guddomsblik
 Ielligdommens Sider,
 em lyder atter vort Bliv!
 rens Sön,
 idt i Lön,
 som sine Fædre
 ig og stor,
 ende sin Jord,
 vil vi hædre,
 kal atter finde!"
 ynge de og svinde.

nfaxe den sorte
 r og dukker,
 havet sig begraver.
 yens Porte
 ng oplukker,
 infaxe travers
 alende Lue,
 iimlens Bue.

une Skov
 ne trække
 unge Plov,
 sorten Dække.

16 Da standser Ploven,
 og en Gysen farer
 igiennem Skoven.
 Fugleskarer
 pludselig tier.
 Hellig Taushed
 alt indvier.

17 Da klinger i Muld
 det gamle Guld.

18 Tvende Glimt fra Oldtidsdage
 funkler i de nye Tider.
 Selsomt vendte de tilbage,
 gaadefyldt paa röde Sider.

19 Mystisk Helligdom omsvæver
 deres gamle Tegn og Mærker.
 Guddomsglorien ombæver
 Evighedens Underværker.

20 Hædrer dem, thi Skiebnen skalter!
 Snart maaskee de er forsvunden.
 Jesu Blod paa Herrens Alter
 fylde dem, som Blod i Lunden.

21 Men I see kun deres Lue,
 ikke det ærværdigt Höie!
 Sætte detn som Pragt tilskue
 for et mat nysgierrigt Öie.

22 Himlen sortner, Storme brage!
 Visse Time du er kommen.
 Hvad de gav de tog tilbage.
 Evig bortsvandt Helligdommen.

~~Af Sanct Hansaften-Spil~~

De Kiörende

Fra qvalmfulde Mure!
 Til Marken saa huld!
 Der plöiede Fure
 har ydet sit Guld.
 Saa friske, saa sunde
 de Bönder vi see.
 Ved kiölige Lunde
 de hvæsse den blinkende Lee.

See Blomsterne virke
 et Teppe, som gaaer
 om gothiske Kirke,
 hvor Korsene staaer.
 Saa bruun den sig reiser
 i lysgrønne Dag.
 See hvor Storken kneiser,
 paa det gamle, mosgroete Tag.

ns Epistel N:o 81

, havde værtshus ved toldkon-
et Dantobommen uden for
slm. – doktor Blad, var en af Bs
enner.

ANDREAS HEIBERG:

GRANDSKNING (1798)

iriske ordbog var medvirkende
1799 blev dømt til landsforvis-

ides derpaa, mærkes for at
kvæget har ret til at græsse der.
terer, titler og rang. – Carac-
spilles på ordets mange betyd-
titel (som ovenfor), bedøm-
ed eksamen og personlighed. –
, dobbeltbetydning: falske,
ke personer og særlig høje ka-
 („ug med kryds og slange“) –
e, opførsel. – Criticus, kriti-
aarlighed, tåbelighed.

ABRAHAMSON:

A MORUM (1790)

morum, moralregler. – 3: Viis-
le vismand.

nen. – 6: Daarlighed, dårskab,
ed. – 7: Skrivt, den hellige
Hovmand, hofmand.
r, får at føle.

AGGESEN:

INTEN (1792-93)

foretog B en rejse gennem
d, Frankrig og Schweiz. Ind-
oplevelser herfra samlede han i
en „Labyrinten“.

er

Gosen, landskab i Ægypten, hvor israe-
litterne boede under opholdet der. –
Sparzet, fiktivt navn på en af Bs mid-
lertidige rejseledsagere. – Peer Madsens
Gang, berygtet københavnsk gade. –
Skakrere, sjakrere. – galloneerte Veste,
veste, der er forsynet med pyntebånd.

251 delikate, sarte. – en Stok (der desværre
aldrig bærer modne Mandler), se 4.
Mosebog, 17.

252 Manheim, byen er anlagt i 1652 som
en fæstningsby med lige og vinkelrette
gader. – Staden på Vers, der hentydes
til faste og regelmæssige vers. – vidt-
løftige, omfangsrige. – Vimmelskaf-
ter, den københavnske gade Vimmel-
skaftet er bugtet. – ordentlige, regel-
mæssige. – Gestalt, skikkelse.

253 Gruppen Amor og Psyche, skulptur el-
ler relief af elskende par i den græske
mytologi.

254 Despotismen, her: enevælden. – Lapi-
darstil, kort, fyndig udtryksform; B
spiller også på, at lapidar kommer af la-
tin: lapis, sten. – behandlede som Bux-
bom, klippet som i den franske have-
stil. – Nationaldragt, her: uniform,
alle indbyggerne skal gå i.

255 ADAM OEHLENSCHLÄGER:

GULDHORNENE

Oe skrev digtet i sommeren 1802,
umiddelbart efter en lang samtale med
naturforskeren Henrik Steffens, som
havde præsenteret den tyske romanti-
ske filosofi i København.

Om de historiske guldhorn, se s. 12 og
kommentaren dertil.

Fra „Digte“, 1803.

Hrymfaxe og Skinfaxe, henholdsvis
nattens og dagens hest i den nordiske
mytologi, hvor Delling er dagens fader.

258 skalter (og valter), behandler vilkår-

ligt. – Sætte dem som Pragt tilskue,
guldhornene var udstillet på Det kon-
gelige Kunstkammer.

257 ADAM OEHLENSCHLÄGER:

SANCT HANSAFTEN-SPIL

Fra Oes debutbog „Digte“, 1803. Den
røde tråd er historien om en ung pige
(Maria), som møder sin elskede (Lud-
vig) på Dyrehavsbakken, uden at den
brave familie, som skal forhindre det,
aner uråd. Men munter satire over
satte borgere og åndløs litteratur får
stor plads, og tyngdepunktet ligger i
Oes hyldest til den ægte folkelige kunst
og den nye poetisk-romantiske forstå-
else af historien, naturen og kærlighe-
den.

Uddragene omfatter en tredjedel af
værket og er trykt efter originaludga-
ven.

De Klørende, køreturen gik ad Bern-
storffsvej til Ordrup og det sidste styk-
ke langs kysten til Klampenborg. Un-
dervejs kom man forbi Gentofte kirke
(strofe 2) og havde udsigt til Hven
(strofe 4).

259 Allons, Courage, de franske udråb
skulle samle opmærksomhed og lokke
publikum til. Mange af de attraktioner
der nævnes i udråberens remse kunne
faktisk ses eller købes i teltene og bo-
derne. – Dunster, dampe. – Peer Döver
og Kirsten Kimer, mekaniske urfigurer
fra Roskilde Domkirke.

260 Prospekter, landskabsbilleder. – Hegler
og Karter, redskaber til at forarbejde
uld. – Cartoucher og Destoucher, Car-
tuche var en fransk røvernødvand og
Destouches en operakomponist, begge
fra begyndelsen af 1700-tallet og for-
mentlig at se som voksfigurer. – Pid-

skebaa
nal. – l
ningsfil
linedan

261 fikst du

lemåde

vendt t

ner, sk

– Man

viser bl.

fromm

262 Lov, pr

visespr

265 Perspe

kighul

som bl

(I de fo

ladt, h

skende

perspe

mantil

her: h

266 Kobol

267 Canor

hjælpe

slags t

268 Glut, j

ger af

rebete

før rei

269 den k

grovb

sprog

– hva

advar

skizfi

løst, t

viette

271 Symf

ning:

272 Pater

273 Geni

skyts

274 den k

Notes